

אורות בכרמל

ישיבת "אור וישועה" חיפה

אלול תשפ"ז

הלאומי לא פחות מאשר במישור האישי. לשם כך, עלינו להישיר מבט אל ההיסטוריה שלנו כפי שהיא משתקפת מבעד לעיניהם של נביאי ישראל, כדי להבין מה מביא לברכה ומה חלילה עלול להוביל לכישלון ולחורבן. תקופת הקיץ, ובעיקר ימי הפורענות של ימי בין המצרים, הבאים לידי ביטוי בכך שאנו קוראים בהם את הפטרות "תלתא דפורענותא", מעניקות לנו את המפתח להבנת המציאות.

ישנם אנשים, לצערנו, הקוראים את התנ"ך כספר היסטוריה. מי שניגש באופן זה אל התנ"ך מוטב שיסגור אותו וילך לקרוא ספרים אחרים או עיתונים. התנ"ך איננו היסטוריה יבשה, רצף של מאורעות חולפים חסרי פשר והקשר. התנ"ך הוא תורה. תורת חיים. כאשר הנביאים משרטטים את קורות הימים, הם עושים זאת כדי ללמד אותנו כיצד פועלת ההשגחה, ומהו שורש הקלקול המפיל אומות ומחריב מקדשים. קריאת הפטרות אלו איננה תזכורת טכנית לחורבן העבר, אלא קריאה אקטואלית לדורנו לבלום את הכישלונות טרם התרחשותם.

אחד הנושאים הקריטיים והבוערים ביותר העולים מדברי הנביאים הללו, נושא שחובה עלינו לברר בימי חודש אלול, הוא העימות המובנה והנצחי שבין תפקידו של הנביא (ובהמשך של החכם, איש האמת) לבין אופיו של הפוליטיקאי או של איש הממסד. הבנת המתח הזה והסכנה העצומה הטמונה בשעבוד ההנהגה הרוחנית לאינטרסים פוליטיים היא תנאי הכרחי לקיומנו ולתקומתנו.

קדוש מבטן

בפתח ספרו, מתאר ירמיהו את האופן שבו הקב"ה מייעד אותנו לנבואה. ירמיהו חי בתקופה נוראה, כמאה שנה לאחר גלות עשרת השבטים, ועתה הוא עומד מול סכנת חורבנה של ממלכת יהודה. וכך אומר לו ה' (ירמיה א', ה'): "בטרם אצרך בבטן

הנביא והפוליטיקאי - אז והיום

הרב אליהו רחמים זייני שליט"א - נשיא הישיבה

מחשבון נפש פרטי לחשבון נפש היסטורי ולאומי

אנו ניצבים כעת בעיצומם של ימי חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות. תקופה זו היא תקופה שבה כל יהודי נקרא לערוך חשבון נפש על מעשיו, לתקן את דרכיו ולשוב אל ה'. אך במשך קרוב לאלפיים שנות גלות קשות הורגלנו בלידת ברירה לראות

בחודש זה זמן המוקדש אך ורק לחשבון נפש פרטי אינדיבידואלי. כל יהודי התכנס בתוך ד' אמותיו, הכה על חטאיו ובחן את מעשיו היומיומיים מול קונו כדי לזכות בדין. אולם, כאשר זכינו בחסדי ה' לשוב לארץ ישראל, איננו יכולים להמשיך ולחיות את התורה באותו אופן מצומצם. נוכחותו של עם ישראל בגלות הייתה אנומליה יסודית, חילול השם ממש, כפי שזועק הנביא יחזקאל (ל"ו, י"ט-כ"ג):

וְאָפִיץ אֹתָם בְּגוֹיִם וַיִּזְרוּ בְּאֶרְצוֹת פְּדָרָם וְכַעֲלִילוּתָם שִׁפְטֵיתִים: וַיָּבֹאוּ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר

בָּאוּ שָׁם וַיַּחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי בְּאָמְרוֹ לָהֶם עִם ה' אֱלֹהֵי וּמֵאֲרָצוֹ יֵצְאוּ: וַאֲחֻמֶּל עַל שֵׁם קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלְלוּהוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁמָּה: לָכֵן אָמַר בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלְלֵתֶם בְּגוֹיִם אֲשֶׁר בָּאתֶם שָׁם: וְקִדְשִׁיתִי אֶת שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְּחַלֵּל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר חָלְלֵתֶם בְּתוֹכָם וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי ה' נָאִם ה' אֱלֹהִים בְּהַקְדְּשִׁי בְּכֶם לְעֵינֵיהֶם."

כאשר אנו בונים מחדש את קומתנו הלאומית ואת ריבונותנו בארץ הקודש, חשבון הנפש של חודש אלול חייב להיות במישור

הצטרף גם אתה

להפצת עלוני אורות בכרמל!

והיה שותף בהגדלת תורת ארץ ישראל בתפארתה

הזמינו

עלוני

למקום מגוריכם

צור קשר

יהונתן

058-632-4642

משפטיים או רעיוניים רקובים על כנם, רק כדי להיות מקובל בחברה. עליו להרוס את העבודה הזרה, את התרבויות הזרות שחדרו אלינו, את התפיסות הפוסט-מודרניות המחלישות את רוח לוחמינו, ורק לאחר שניכש את העשבים השוטים הללו, יוכל לטעת ולבנות את קומת בניין האומה - "ממלכת כהנים וגוי קדוש".

תופשי התורה

כאשר ההנהגה הרוחנית בוגדת בתפקידה, האומה כולה מידרדרת לחורבן. ירמיהו מתאר את המצב המחריד אליו הגיע עם ישראל (ירמיה ב', ח'): "הכהנים לא אמרו איה ה', ותפשי התורה לא ידעוני, והרעים פשעו בי, והנבאים נבאו בבעל, ואחרי לא יועלו הלכו".

הפסוק הזה צריך להרעיד כל לב החרד לגורל עמנו: כיצד ייתכן שתופשי התורה, אנשים הלומדים תורה יומם ולילה, "לא ידעוני"? איך ייתכן שאנשי תורה אינם יודעים את ה'? התשובה נוקבת, והיא סכנה האורבת לפתחנו גם כיום: אפשר ללמוד תורה בצורה מנותקת מהחיים, לנתח סוגיות בגמרא כאילו מדובר בטקסט הלכתי יבש, ולהפוך את התורה לעיסוק אינטלקטואלי נטול יראת שמים. הרד"ק מפרש זאת היטב: הם למדו, אך "לא למדו תורה לשמה לקיים מה שכתוב בה, אלא לומדים בפה... והמחשבה הטובה והמעשים הטובים הוא דעת ה'. לא הלימוד". ובתרגום יונתן נכתב במפורש: "מאלפי התורה לא אליפו למדע דחלת" - מלמדי התורה לא לימדו את הציבור ליראה אותו.

לפני שנים רבות, נכנסתי לחנות ספרי קודש כדי לרכוש ספר לילדים. המוכר הגיש לי סדרה של ספרים, דפדפתי בהם והחזרתי לו אותם. אמרתי לו: "אין לך ספר עם יראת שמים?" הוא הביט בי בפליאה וענה: "כבוד הרב, זה רק יראת שמים. זה הכל תורה!" אמרתי לו: "אתה לא שם לב שנתת לי ספרי כפירה?" האיש נבהל.

לשמוע. תלמיד חכם אמיתי חייב לעטות על עצמו שריון של חוסר אכפתיות כלפי מה שיאמרו עליו הפוליטיקאים והפקידים, ולומר את דבר ה' בגאון, גם כשהדברים כואבים.

"לנתוש ולנתוץ": אי אפשר לבנות ללא הריסת השקר

הקב"ה ממשיך ומגדיר לירמיהו את תפקידו הלאומי והבינלאומי (שם, י'): "ראה הפקדתיך היום על הגוים ועל הממלכות, לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס, לבנות ולנטוע".

רבים הם האנשים, בפרט בדורנו, שרוצים לראות את הכל באופן ורוד ונחמד, שהרי כך כתוב: "דרכיה דרכי נעם..."

**התורה היא אמת
נצחית, ולא פלסטלינה
שניתן למעוך ולהתאים
לדרישות קואליציוניות,
לאופנות פוליטיות או
לתפיסות אקדמיות**

והם שואלים בזעזוע: למה הנביא צריך להרוס ולנתוץ? מדוע התורה משתמשת בארבע פעולות של חורבן, לעומת שניים בלבד של בניין? מדוע לא לפעול לשלום, אהבה והרמוניה אנושית, מבלי הפעולות הקשות? התשובה היא שהרס של השקר, הוא תנאי הכרחי, קיומי ובלתי מתפשר לבניין האמת. ממש כפי שאדם הבונה קיר באופן עקום חייב להרוס אותו לחלוטין כדי לבנותו מחדש באופן ישר ויציב.

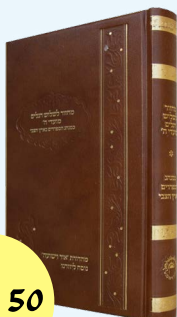
הנביא והמנהיג הרוחני בכל דור איננו יכול להסכים להשאיר מבנים חברתיים,

ידעתך ובטרים תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך". דברים אלה מעוררים פליאה: מדוע צריך הקב"ה להודיע לירמיהו שהוא בחר בו, עוד בטרם נוצר בבטן אימו? המלבי"ם מסביר את העומק העומד מאחורי הפסוק: לעיתים ישנם דורות בהם המציאות הלאומית, הרוחנית והפוליטית כה מושחתת וכה מעוותת, עד כי לא ייתכן שיצמח אדם באופן טבעי מתוך החברה ויוכל להעז לקום ולהוכיח אותה. המעגלים החברתיים של אדם רגיל יוצרים מכשל לחצים בו אדם מן השורה חושש למעמדו ומושפע מהלך הרוח הכללי, מתוך כך הוא מתבטא בהתאם לכללי ה"פוליטיקלי קורקט". לכן, צריך היה הקב"ה להכין מראש, עוד מהררם, נשמה מיוחדת במינה. נשמה בעלת עוצמה עצמאית באופן מוחלט שתוכל לעמוד כחומה בצורה מול אומה שלמה, מול מלכים, שרים וכהנים, ולומר את דבר ה' ללא כחל וסרק.

ירמיהו עצמו נרתע מגודל המשימה (שם, פס' ו'): "אהה ה' א-לקים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי". הוא מבין שיעודו של נביא הוא מסוכן ודורש קורבן אישי עצום. בעוד הפוליטיקאי נוטה לחפש שקט תעשייתי, למצוא חן בעיני התקשורת, בעיני העולם ובעיני הבוחרים, ולעיתים לשרוד פוליטית את יום המחר; הנביא נושא את האמת, המובילה אל הנצח, שלעיתים קרובות אינה נעימה לאוזן.

על חשש זה עונה לו הקב"ה (שם, ז'-ח'): "אל תאמר נער אנכי... אל תירא מפניהם כי אתך אני להצילך". צו יסודי לכל מנהיג רוחני ולכל תלמיד חכם בכל דור ודור: "אַל תִּירָא מִפְּנֵיהֶם!". אי אפשר להיות מנהיג רוחני ולחשוש ממה שיגידו עליך. אין אדם בעמנו שאמר אמת, ממש רבנו ועד ימינו, שלא זכה להתנפלות, לגידופים או לאיומים על חייו ומעמדו. ירמיהו, הכהן מענותות, הוכה והושלך אל הבור על ידי מלך יהודה, צדקיהו, רק משום שאמר את האמת המרה, שהמלך לא רצה

מחזור לז רגלים

50 ₪

מחזור זכור לאברהם ליום הכיפורים

50 ₪

סיזור הסליחות "מרפא לנפש"

25 ₪

הראיתי לו שבפתיחת הספרים כתוב: "מה היה לפני בריאת העולם? התורה". אמרתי לו: "אתה לא מבין שזו כפירה? לפני בריאת העולם, היה הקדוש ברוך הוא! שמת את ספר התורה לפני הקדוש ברוך הוא, הפכת את התורה לא-להות, במקום לאמצעי לקשר עם ה'!". כשאנשים לומדים תורה כחפץ טכני וכמטרה בפני עצמה, במקום כגילוי רצון ה', מתקיים בהם "תופשי התורה לא ידעוני".

הכלה

באותו פסוק קשה, נאמר על הכהנים: "הכהנים לא אמרו איה ה' ". תפקיד הכהנים הוא לחבר את העם אל הקדוש, להוכיח, לרומם ולעורר. אך הם העדיפו לשתוק. הם רצו לאמץ הגישה הנקראת "ההכלה" במונחים הפוסט-מודרניים. הם רצו להיות נחמדים, להיות סובלניים כלפי התרבויות הזרות וכלפי העבודה הזרה שהשתלטה על החברה, ועל הרחוב הירושלמי.

כאשר מנהיג רוחני או רב מפחד להעיר לאדם הטועה בדרכו, או חושש לצאת נגד אופנות חילוניות מסוכנות משום שהוא רוצה להישאר פופולרי ומקובל בעיני התקשורת או בעיני הציבור הרחב - הוא מועל בתפקידו הכהני ובוגד בא-לוהיו. "והרועים פשעו ביי" - אלו הם המלכים והפוליטיקאים. אנשי הממסד, המנצלים את עמדות הכוח שלהם לאינטרסים צרים. עוסקים בהישרדות אישית, ומובילים את האומה לאבדון, במקום להגן עליה.

אוכלי שולחן איזבל

וכאן אנו מגיעים לשורש המשבר המלווה אותנו עד ימינו: "והנביאים ניבאו בבעל". כיצד ייתכן שנביאי ה', הופכים לנביאי שקר המנבאים בשם עבודה זרה? חז"ל מגלים לנו תובנה פסיכולוגית והיסטורית מזעזעת: רבים מנביאי השקר החלו את דרכם כנביאי אמת לכל דבר ועניין; אנשים רוחניים שניחנו ברוח הקודש! מתי וכיצד הם התקלקלו והפכו לנביאי שקר? ברגע שהם קיבלו משרה בכירה מהרועים הפוליטיקאים.

ניתן לראות זאת בבירור בעימות שבין אליהו הנביא לאחאב. אליהו הנביא קורא לאחאב לאסוף אל הר הכרמל את "נביאי הבעל ארבע מאות וחמישים, ונביאי האשרה ארבע מאות אוכלי שולחן איזבל". הביטוי "אוכלי שולחן איזבל" חושף את הכול: כאשר איש רוח מקבל משרה מהשלטון, כאשר פרנסתו, כבודו, התקציב של הישיבה שלו, או מעמדו הציבורי תלויים בפוליטיקאים - הוא סוטה בהכרח

מדרך האמת. הוא הופך ל"נביא מטעם". עלינו לשאול את עצמנו בחשבון נפש נוקב בחודש אלול זה: מי ממנה כיום רבנים בישראל? במשך קרוב לאלפיים שנה בגלות, הציבור ובני הקהילה הם אלו שבחרו את רבניהם, מתוך הערכה אמיתית לגדלותם העצומה בתורה, ליושרם הבלתי מתפשר, וליראת השמיים שלהם. אולם כיום, ברוב המקומות, הגורמים הממנים את הרבנים, הם גורמים פוליטיים ועסקניים. גופים פוליטיים מחזיקים את הרבנים ואת המערכות הדתיות בגרונם. כאשר תלמיד חכם נשלט בידי העולם הפוליטי, כשהוא תלוי באישורם של חברי כנסת, ראשי ערים או שרים, הוא מושך את פסיקותיו ואת התבטאויותיו למקומות לא נכונים. הוא מתחיל להתחנף, הוא חושש להרגיז, וממילא איננו יכול למסור את דבר ה' ללא מורא.

בכך נוצר פשע כלפי התורה. התורה היא אמת נצחית, ולא פלסטלינה שניתן למעוך ולהתאים לדרישות קואליציוניות, לאופנות פוליטיות או לתפיסות אקדמיות, המנסות להכתיב לנו מוסר מעוות.

המלך שתיקן

אולם, ההיסטוריה המקראית מציגה לנו גם את התיקון השלם, את המודל אליו אנו שואפים ומתפללים, דרך דמותו של המלך יאשיהו. כאשר מתגלה ספר הברית בבית ה', יאשיהו קורא אותו, מבין את עומק השבר שאליו הידרדרה המדינה בעקבות דורות של שלטון כפרני ומשחית, וקורע את בגדיו.

אך הוא לא מסתפק בפעולות טקסיות ובחשבון נפש כלפי חוץ. יאשיהו עושה מעשה ציבורי חסר תקדים באומץ שלו: הוא לוקח את כל סמלי העבודה הזרה שהיוו את הקונצנזוס התרבותי והדתי באותם הימים, אפילו בקרב הממסד הירושלמי, ושורף אותם לחלוטין. הוא מטהר את ירושלים בכוח. יותר מכך, הוא מנתץ את הבמות, ומשבית את מעמדם של כהני הבעל. הוא מבין שכדי שהאומה תשרוד - המנהיג הפוליטי חייב לשעבד את כל כוחו, את כל משאבי המדינה ואת כל יוקרתו, למען התיקון המוסרי והאמוני של האומה.

זהו המודל הראוי למנהיגות! כאשר הפוליטיקה איננה מנסה להשתלט על הרוח, אלא משרתת אותה. מנהיגות פוליטית אמיתית, נבחנת ביכולתה לנקות את ה'במות' ואת האליליות המודרנית, להחזיר את האומה לדרך הישרה, ולא להיכנע לפופוליזם זול.

עוכר ישראל

במציאות שבה המנהיגות הפוליטית, לצערנו, אינה כיאשיהו, היא אינה סובלת את מי שמציב לה מראה מוסרית. כאשר הנביא אינו שותק, הפוליטיקאי ממחר לתקוף אותו ולהאשים אותו בכל הצרות הלאומיות. כך בדיוק מגיב מלך ישראל - אחאב - כשהוא פוגש את אליהו הנביא. במקום לעשות חשבון נפש על פשעיו הוא מטיח בו בחוצפה (מלכים א' י"ח, י"ז): "האתה זה עוכר ישראל?".

זהו מנגנון הגנה פסיכולוגי קלאסי של מנהיגים מושחתים בכל הדורות. הם מוותרים על ארץ ישראל; הם מאמצים תרבויות זרות; הם מעדיפים לקרוץ לדעת הקהל הבינלאומית; וכאשר הצרות, הפיגועים והמלחמות נופלים עלינו - הם מאשימים את איש האמת שהוא "קיצוני", מפלג את העם ושהוא עוכר ישראל.

גם היום, אותם כוחות הנגועים בשנאה עצמית כלפי כל מה שריח יהדות נודף ממנו, אינם מסוגלים לשאת אנשים בעלי זהות תורנית ולאומית גאה, ולכן ממהרים להדביק להם את האחריות לכל צרות המדינה.

אך אליהו הנביא איננו מתנצל. הוא לא מרכין ראש בפניהם. הוא ניצב זקוף, ומשיב לאחאב תשובה שצריכה להדהד תמיד (שם, י"ח): "לא עכרתי את ישראל, כי אם אתה ובית אביך בעזבכם את מצות ה' " - הסטייה שלך מדרך האמת, הניסיון שלך לרצות את תרבות הבעל - היא זו שמביאה עלינו את החורבן!

אליהו הנביא קורא לעם כולו ומכריז (שם, כ"א): "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים? אם ה' הא-להים לכו אחריו, ואם הבעל לכו אחריו". אי אפשר "לרקוד על שתי החתונות".

חודש אלול קורא לנו לברר את זהותנו: האם אנו אזרחים השואפים למדינה של "ממלכת כהנים וגוי קדוש"; או שאנו מנסים באופן נואש לחקות את הליברליזם הפוסט-מודרני של אירופה ואמריקה? הפסיחה על שתי הסעיפים היא אם כל חטאת.

אהבת ישראל

למרות כל הביקורת הנוקבת, דבר אחד ברור. תוכחתו של הנביא וזעקתו של החכם לעולם אינן נובעות משנאה, התנשאות או זלזול בעמו. להיפך! הן נובעות מתוך אהבת ישראל עמוקה, שורשית ובערת שאינה תלויה בדבר. וכדברי התלמוד (כתובות י"ז): "לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות". רב שאינו אוהב

רוצים לשתף אותנו בדעתכם או תגובתכם בנושא מסויים?

הארות והצעות יתקבלו בברכה!
מוזמנים לסרוק את הברקוד

בעיקר, אנו זקוקים להנהגה תורנית שלא תתקפל בפני האקדמיה, שלא תגמגם בפני מערכות המשפט והתקשורת, שלא תמכור את האמת שלה תמורת תקציבים ומעמד, ושתאמר את דבר ה' ללא פחד. רק תלמיד חכם המסוגל להתייבב, כמו ירמיהו ואליהו, מול כל העולם ולומר את דבר ה' - יכול באמת להגן על כנסת ישראל.

בחדש זה נאזור עוז להתרומם מהמנטליות הגלותית של הכלה והתרפסות, ונעמיד שוב את תורת ארץ ישראל במרכז ההווה הלאומית שלנו; מתוך שמחה, גאון לאומי, ואמונה בלתי מתפשרת בייעודנו להביא את דבר ה' לעולם.

אל תשפילו את עצמכם ללכת אחרי ההבל של העמים האחרים! מנהיגות רוחנית אמיתית אינה מבזה את העם. היא מתעקשת לרומם אותו. היא תובעת ממנו להיות מה שהוא באמת - קדוש.

גבורת הנהגה

חודש אלול קורא לנו לא להסתפק רק בתשובה אישית וקטנה בתוך בתי הכנסת שלנו, הדואגת רק לעולם הבא הפרטי שלנו. הוא תובע מאיתנו, כציבור בארץ ישראל, לדרוש מעצמנו הנהגה מסוג אחר. עלינו לייחל, ויותר מכך - לפעול להעמיד הנהגה פוליטית שתבין כי כוחה אינו נובע מסקרים, מדעת קהל מערבית או מהסכמות בינלאומיות של אומות צבועות אלא מהיותה משרתת את נצח ישראל.

את עמו אהבת נפש מוחלטת, אינו ראויה להנהיג.

ירמיהו, רגע לפני שהוא מתנבא על החורבן ומוכיח את עמו במילים הקשות ביותר, פותח את נבואתו בזעקה אל העם בשם ה' (ירמיה, ב', ב'): "זכרתי לך חסד נעורייך, אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. קדש ישראל לה ראשית תבואתה..." - הקב"ה מזכיר לעם ישראל את אהבת הנעורים, את העובדה שהקשר של הקב"ה עם ישראל הוא קדש קדשים!

מתי בני אדם מזכירים את אהבת הנעורים? רק כאשר המצב הנוכחי התקרר ונוצר ריחוק הדורש תיקון. ה' אומר לנו דרך הנביא: אתם קדש! נבראתם לגדולות!

עבודה שבלב

הרב ידידיה זייני - ראש הישיבה

אזור ישראל בגבורה -

גבורת הפרדה וגבורת החיבור

עוסק בדיני קריאת שמע, ופוסק כי חייבת להיות הפרדה ברורה בין הלב לבין הערוה בשעת קריאת שמע. והביאור לכך שמובא בתלמוד הוא כדי שתהיה חציצה בין הלב לערוה. כלומר החגורה אינה רק כלי טכני להחזקת הבגד, אלא היא מבטאת את היכולת המוסרית להבדיל בין הצדדים העליונים שבאדם - המוח והלב, משכן המחשבה והרגש הטהור - לבין הנטיות היצריות השפלות. זוהי הגבורה האמיתית בבחינת "איזהו גיבור? הכובש את יצרו" (אבות ד', א'). בעצם פעולת החגירה בבוקר, היהודי מזהיר כי אינו נותן לצדדים החומריים שבו לנתב את סדר יומו, אלא הוא משליט עליהם את רצון ה' הנשגב. משום כך הנוסח 'אֲזוֹר יִשְׂרָאֵל' כולל בתוכו את השם ישראל, שכן רק עם ישראל קיבל את כוחה של האמונה הנכונה המאפשרת להתגבר על הטבע הגולמי ולהשתמש בחיים ככלי שרת לקודש. הגויים, שאינם מצווים על אותה התגברות רוחנית, רואים בחגורה פריט פונקציונלי בלבד, בעוד עבורנו היא מסמלת את השלטון המוסרי של הנשמה על הגוף.

ישראל כאזור

נדבך נוסף בבירור המדרגה עולה מדברי ירמיה הנביא (ירמיה י"ג, י"א): "כִּי פָאָשֶׁר יִדְבֹק הָאָזוֹר אֶל מְתְנֵי אִישׁ בֵּין הַדְּבָקוֹת אֵלֶי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל". הנביא מדמה את הקשר שבין הבורא לעמו לדבקותה

למדרגה נשגבה של דבקות אלקית והכנה למאבקי החיים.

חציצה בין רוחני לגשמי שורש המענה מצוי במחלוקתם של גדולי הראשונים בדבר זיהוי היסודי של

במה החגורה קשורה לגבורה? וכי לבישת החגורה דורשת גבורה או מעוררת גבורה?!

ה'אזור' עליו נתקנה הברכה. הראב"ד בהשגותיו לרמב"ם (תפילה ז', ו') מפתיע בפירושו וקובע כי הברכה אינה נאמרת על החגורה כפי שאנו מכירים אותה כיום, אלא על עצם לבישת המכנסים. הרד"ק בפירושו על התורה (בראשית ג', ז') מסייע לשיטה זו ומלמד כי החגורות הראשונות בהיסטוריה האנושית היו אלו שתפרו אדם וחווה מעלי התאנה כדי לכסות את ערוותם לאחר החטא. לעומתם, רוב חכמי ישראל ובהם הרמב"ם (שם) מבארים כי הברכה מכוונת כלפי החגורה הרגילה.

אלא שבועמקם של דברים, שתי השיטות הללו - המכנסיים והחגורה - מכוונות אל יסוד מוסרי אחד: הצורך החיוני בחציצה. התלמוד במסכת ברכות (כ"ד:)

תמיהה על עצם הברכה

הגמרא במסכת ברכות (דף ס':) מונה את רצף הברכות כפי שהן מתייחסות לתנועותיו הפיזיות של האדם בקומו ממשכבו: פקחת העיניים, ישיבה על המיטה ('מתיר אסורים'), לבישת המلبושים וזקיפת הקומה. והנה, בתוך רצף זה המבטא את התחדשות החיים הטבעית, מופיעה ברכה - 'אזור ישראל בגבורה' - המיוחדת לפריט לבוש שנראה לכאורה משני זוויות - האזור, הלא היא החגורה. ודבר זה מעורר תמיהה: וכי לא כללנו כבר את כלל המלבושים בברכת 'מלביש ערומים'? מה ראו חכמינו לייחד שבח נפרד לאזור המתננים? והרי אין מדובר בבגד הכרחי לכל אדם ובכל שעה, ויש אף המהלכים ללא חגורה כלל!

יתרה מזאת, נוסח הברכה חריג ומצריך בירור: מדוע נכרך השם 'יִשְׂרָאֵל' דווקא בברכה זו? בשונה מברכת 'פוקח עיוורים' או 'מתיר אסורים' הרי לא מברכים 'פוקח עיוורי ישראל' או 'מתיר אסורי ישראל'! וכי אומות העולם אינם חוגרים חגורה למתניהם? ואם כן, מהו הייחוד הישראלי הגנוז בפעולה זו?

בנוסף לכך, במה החגורה קשורה לגבורה? וכי לבישת החגורה דורשת גבורה או מעוררת גבורה?!

בירור זה דורש מאתנו לחשוף את שורש הקשר בין פעולת החגירה הפיזית לבין תודעת הגבורה המיוחדת לישראל, תוך העלאת ה'אזור' ממדרגת לבוש גרידא

והנמשל כנגד ישראל שקיבלו עול מלכות שמיים בסיני באמרם "נעשה ונשמע". שלושת המשלים הללו מלמדים אותנו כי הדבקות הישראלית, המבוטאת ב"אזר ישראל", מבוססת על שלושה עמודי עולם: הבחירה האלקית (הגופייה), המלכת ה' בעולם (הגלימה) וקבלת התורה (המאפורה). נמצאנו למדים כי הגבורה הישראלית אינה רק כח להילחם, אלא היא הכוח להיות דבוק במקור החיים. הקב"ה אזר אותנו בגבורה כי הוא חפץ בקיומנו ובפעולתנו, והוא נותן לנו את כלי השרת הללו כדי שנהיה לו לשם ולתהילה ולתפארת. אהבת המלך לעמו היא המקור לכוח שניתן לנו בבוקר, והחגורה היא הסימן הגלוי לאותה ברית עולם.

גבורת האמת

בשיא בירור המדרגה, אנו מגיעים אל הגבורה העליונה מכולן, כפי שעולה מתוך תפילת חנה. חנה מלמדת אותנו את סתרי התפילה, ובתוך דבריה נאמר: "וְנִכְשְׁלִים אָזְרוּ חֵיל". נמצאנו שואלים: מה הקשר בין כשלון לבין אזירת חיל וגבורה? הילקוט שמעוני (שמואל א', פ') משווה בין תפילת חנה ובין תפילת העמידה, וכנגד ברכת התשובה מביא את דברי חנה - "ונכשלים אזרו חיל". מכאן אנו לומדים שהגבורה הגדולה ביותר אינה ניצחון בשדה הקרב הפיזי, אלא היכולת להודות על האמת. הגיבור האמיתי הוא זה שמסוגל לומר "טעיתי", ולשוב בתשובה שלמה. החזרה בתשובה דורשת כח עצום של כיבוש היצר, שכן היא מחייבת את האדם לוותר על האגו, על הגאווה ועל הכבוד המדומה שלו למען רצון השם.

ובאמת הדבר ידוע שהכבוד הוא היצר הקשה ביותר להתגברות (רמח"ל, מסילת ישרים פרק יא), והוא רק הולך ומתחזק עם השנים, בשונה מרוב היצרים הנחלשים במהלך שנותיו של האדם. גדולי האומה זכו למעלתם דווקא בזכות אותה גבורה של הודאה באמת. יהודה נקרא על שם ההודאה, ובזכות היכולת לומר "צדקה ממני" זכה למלוכה לדורות. דוד המלך זכה להיקרא חסיד ה' כי בשעה שהוכיחו הנביא אמר מיד "חטאתי לה'", ללא ניסיונות טיוח או הסתרה. זוהי אזירת החיל של הנכשלים - היכולת לאסוף את כוחות הנפש מתוך השבר, להודות בחסרון, ולהזדקף מחדש בכח התשובה. בברכת "אזר ישראל בגבורה" אנו מודים על כך שהקב"ה נותן לנו בכל בוקר את הכח המוסרי הזה: לא להיות אסירים

ארבעת המלכים - "וזריז". היהודי המברך בבוקר "אֶזְרֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָה" מצהיר כי אינו יוצא אל העולם ברפיון וחלישות כח, אלא כלוחם החמוש בגבורה רוחנית. העולם שבחוץ אינו מקום של חסד ורוגע, אלא הוא מקום של סכנות רבות, כדברי רבותינו בתלמוד הירושלמי (ברכות ד', ד') 'כל הדרכים בחזקת סכנה'. העולם בחוץ מלא בדעות פסולות ובפיתויים המבקשים לצנן את אש הקודש. אדם היוצא לרחוב ללא חגורה, או במושגי ימינו - עם שרוכים פתוחים, משדר מצב של רפיון וחוסר מטרות. אולם אנו נדרשים להיות "חמושים" - לא רק בנשק פיזי, אלא בגבורה המאפשרת לשלוט במרחב ולא להיבלע בתוכו. החגורה אוספת את

גבורה זו היא המאפשרת
לבורא להופיע בתוכנו כ"איש
מלחמה" ולנקום את נקמת
דם עבדיו השפוף מאויבינו
האכזריים

כוחותינו ומאפשרת לנו לצאת למאבק על האמת מבלי שאיברי הנשמה והמידות ייפגעו מחמת חוזק המגע עם הרחוב המגושם.

אהבת המלך

תובנה עמוקה נוספת המבססת את בחירת ישראל בברכה זו עולה מתוך דברי המדרש (ויקרא רבה פרשה ב'). המדרש מביא משל למלך שהיה לו פרקסין, שהן גופיות הדבוקות לגוף, והיה מצווה את עבדו לקפלן ולנערן בזהירות יתרה. לשאלת העבד מדוע רק אלו זוכות ליחס מיוחד, השיב המלך: "מפני שהן דבוקות לגופי". כך גם עם ישראל דבוק לקודש ברוך הוא כחגורה, בניגוד לשאר שבעים האומות. המדרש מוסיף משל על הפרפרירן - גלימת המלכות שלבש המלך ביום הכתרתו, שהמלך מצוה את עבדו לשים לב אליה במיוחד, ושואל העבד מדוע דווקא את זו מתוך כל הגלימות. משיב לו על כך המלך שיש לו סנטימנטים מיוחדים לגלימה זו באשר לבש אותה ביום הכתרתו. והמדרש אומר שהנמשל הוא כנגד ישראל שאמרו על ים סוף: "ה' ימלוך לעולם ועד". ומשל שלישי על המאפורה - גלימת חכמי הסנהדרין,

של החגורה לגוף האדם. בניגוד לכבוד רפוי המונח כלאחר יד, החגורה היא זו המאחדת את כל חלקי הלבוש ומצמידה אותם אל המרכז החיוני של האדם. מכאן עולה פירוש המנשא את הברכה לרמה הלאומית: "אֶזְרֵי יִשְׂרָאֵל" משמעו שהקודש ברוך הוא הופך את האומה הישראלית ל"אזר" ולחגורה עבור שכינתו בעולם. רבי יהודה בר יקר בפירושו לתפילה מבאר כי הגבורה האלקית להופיע בעולם ולהינקם מאויבינו תלויה באותה דבקות לאומית בה'. כאשר אנו מאוחדים סביב רצונו של מקום, הקב"ה כביכול "מתגבר" מעל ההנהגה הטבעית של העולם ומשגיח עלינו באופן מיוחד - מופיע כ"איש מלחמה" ונקום את נקמתנו. אגב, מכאן לומדים כי הנקמה באויבים אינה יצר ברברי ופראי, אלא היא ביטוי של אהבה עמוקה לאומה; מי שאוהב את עמו - רותח כנגד מי שפוגע בו, ולכן פועל בגבורה כדי להשיב את הכבוד הלאומי שנפגע. זו הגבורה שאנו חוזים בה כיום בלוחמינו, המוסרים נפשם מתוך אותה אהבה ודבקות, ומתוך הכרה כי ה' עמם. דימוי זה לחגורה מלמדנו כי הגבורה והקדושה דורשים צמצום ואיסוף הכוחות, שכן המילה אֶזְרֵי קרובה בלשונה למילים עצור ואוצר - היכולת לאצור את כוחות החיים ולייעדם למטרה אחת נשגבה.

רבי יעקב עמדין בסידורו מוסיף כי לחגורה ישנו תפקיד נוסף, ובפרט חגורה כפי שהייתה בעבר - רחבה הרבה יותר ומקיפה את הבטן בחזקה. החגורה שומרת על האיברים הפנימיים שלא ייפגעו מחמת חוזק התנועה (בדומה לחגורה של סבלים או ספורטאים). בדומה לכך, האמונה והדבקות בה' הן שמאפשרות לעם ישראל לפעול בעוצמה בעולם מבלי שפנימיות ישראל תיפגע מהשפעות זרות לרוחנו.

זריזות הדרך

קומה נוספת בבירור המדרגה מצויה בקשר שבין החגורה לבין היציאה לדרך, כפי שמבאר רבי שלמה מגרמיזא על הפסוק (שמות י"ב): "מִתְנַיִם תִּהְיוּ נְעִלְיִם בְּרַגְלֵיכֶם... וְאָכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחַפְזוֹ". פסח מצרים דורש חגורה כי הוא רגע של יציאה למאבק, יציאה מן המיצר הצר אל המרחב העולמי דורשת דריכות עליונה. החגורה מבטאת את הזריזות - לא כמהירות טכנית של הגוף, אלא כפעולה עוצמתית מתוך אש קודש למען המשימה. ולכן אונקלוס (בראשית י"ד, י"ד) מתרגם את המילה "וירק" המופיעה ביציאת אברהם אבינו למלחמה נגד

להופיע בתוכנו כ"איש מלחמה" ולנקום את נקמת דם עבדיו השפוך מאויבינו האכזריים. הגבורה הזו היא שמעניקה לנו את היציבות הנדרשת לעמוד במאבקי הדור, מבלי לאבד את מעלתנו הפנימית הקדושה.

ומבחינה תודעתית, הגבורה העליונה היא היכולת "להודות על האמת". אנו אזורים בכח התשובה, המאפשר לנו להתעלות מעל האגו והחומריות. בכל בוקר, כשאנו מהדקים את החגורה, אנו מקבלים על עצמנו את עול התורה והאמונה, ויוצאים אל העולם בקומה זקופה ובדעת צלולה, מתוך ידיעה שהקב"ה הקדים לנו גבורה לכל ניסיון שיעמוד בפנינו.

יהי רצון שנזכה לצאת אל עבודת היום כשאנו "אזורים" באמונה ובזריזות. נתפלל לראות בהמשך תקומת קרן ישראל, עת יחליף הקדוש ברוך הוא כוחנו כנשרים, ויאזור חילנו למלחמה עד שנזכה לראות פני שכינה בבנין אריאל, במהרה בימינו.

מחשבה

ר' רבי ינון ביתן

האדם, לעומת זאת, נברא בעל בחירה. הוא עלול להתרחק, ואף להיכשל, אך דווקא משום שיש בידו לבחור, כאשר הוא שב אל ה' מתוך רצונו הפנימי - הוא מגלה קשר מסוג אחר לגמרי. אין זו רק צייתנות, אלא הזדהות פנימית עם רצון ה'. הוא רוצה את מה שה' רוצה, לא מפני שאין בידו אפשרות אחרת, אלא מפני שזהו רצונו העמוק.

כאן מתגלה עומקה של התשובה. כאשר אדם מתחרט באמת, מתוך הכרה שהחטא אינו מבטא את רצונו האמיתי אלא מרחיק אותו מן הדבקות בה', הרי שהוא מגלה עד כמה רצון ה' יקר בעיניו. החרטה אינה רק תיקון של מעשה שנעשה, אלא גילוי מחדש של הקשר הפנימי שבין האדם לבוראו.

אפשר להמחיש זאת במשל. שליח שניסה למלא את שליחותו ונכשל - ודאי יצטער, אך צערו נובע מכישלון המשימה. לעומת זאת, בן הנאמן לאביו, שכל רצונו לעשות את רצון אביו, כאבו עמוק הרבה יותר; הוא חש שהכישלון פגע בקשר עצמו. כך גם בעל התשובה: כאבו אינו רק על המעשה, אלא על הריחוק שנוצר בינו לבין ה'.

ומכאן גם התשובה לשאלה: וכי חוטא נשכר? ודאי שאין החטא מעלה את האדם. אדרבה, הוא מרחיקו ופוגם בו. אלא שלאחר שהאדם נכשל, אם הוא שב באמת, דווקא תהליך התשובה מסוגל לגלות עומק של דבקות שלא היה גלוי קודם לכן. לא החטא הוא שמרומם, אלא התשובה. אין זו מעלה שבאה מכוח

הקלקול, אלא מכוח התיקון והבחירה לשוב. גם מי שלא חטא יכול להגיע לקרבת ה', אולם בעל התשובה מגלה את עומק הקשר בדרך ייחודית: מתוך השבר, הגעגוע והכיסופים לשוב אל אביו שבשמים.

מתברר אפוא שאין ייעודו של האדם להיות כמלאך. המלאך מושלם בביצוע שליחותו, אך האדם נועד לדבר גדול יותר - לדבוק במשלח עצמו. כאשר כואב לו על כל ריחוק מרצון ה', והוא שב מתוך אהבה ויראה, הוא זוכה לקרבה מיוחדת אל ה', שעליה אמרו חז"ל: "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד."

של הטעויות שלנו, אלא להיות בני חורין המסוגלים להשתנות ולהתקדש.

החוט השזור

נמצאנו למדים, כי ברכת "אֲזִיז יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָה" היא הרבה מעבר להודיה על פריט לבוש גשמי. היא החוט המקשר בין כוח הבחירה של הפרט לבין ייעודה של האומה כולה, והיא נשזרת משלוש קומות של גבורה המעצבות את יומנו.

בהיבט האישי והאנושי, הגבורה מתחילה בחציצה. אנו מודים על הכח המוסרי לשים גבול בין הלב לערווה, ולהבטיח שהשאיפות הרוחניות והדעת הצלולה הן שיובילו את מעשינו בכל יום. מבחינה לאומית, אנו חווים את הגבורה כ"דבקות". כשאנו מאוחדים סביב רצונו של מקום, אנו הופכים לחגורה הדבוקה למתנו של מלך מלכי המלכים. גבורה זו היא המאפשרת לבורא

שובה - עד ה'

אמר רבי לוי: "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, שנאמר: 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך'" (יומא פ"ו ע"א).

מאמר זה מעורר כמה שאלות:

ראשית, מהי משמעות דברי חז"ל שהתשובה מגעת "עד כסא הכבוד"? איזו מדרגה ישנה מתחת לכסא הכבוד, שאותה התשובה עולה ועוברת?

שנית, מניין למד רבי לוי מן הפסוק ש"עד ה'" פירושו דווקא "עד כסא הכבוד"?

ולבסוף, שאלה יסודית: וכי חוטא נשכר? האם מי שלא חטא מעולם אינו יכול להגיע אל אותה קרבת ה' שעליה מדברים חז"ל? מצינו שישעיהו הנביא ראה במחזה נבואתו: "ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא, ושוליו מלאים את ההיכל... שרפים עומדים ממעל לו" (ישעיהו ו', א'-ב').

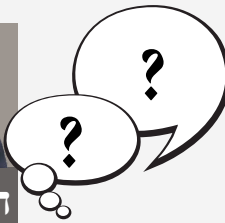
נראה לבאר, שכוונת רבי לוי בביטוי "עד כסא הכבוד" היא לקרבה אל ה' שהיא למעלה ממדרגת המלאכים. השרפים אמנם עומדים סמוך לכסא ומשמשים לפניו, אך אינם יושבים עליו; הם ניצבים סביבו כדי לקדש את שמו, ואילו ה' לבדו יושב על כסא כבודו.

לפי זה מתבאר גם דיוקו של רבי לוי בפסוק. הנביא לא אמר: "שובה ישראל אל ה'", אלא "עד ה'". לשון "עד" מרמזת הגעה לתכלית, בשונה מהמילה "אל" שזו שאיפה ונתינת כיוון בלבד. והנה במחזה ישעיהו אנו מוצאים מדרגה נשגבה - השרפים העומדים סביב הכסא - ואף על פי כן התשובה מגיעה עד ה', אל מקום כסא הכבוד.

אולם מהי משמעות הדברים? כיצד ייתכן שהאדם השב זוכה לקרבה גדולה אף ממלאכי השרת?

המלאך הוא שליח. שליחותו שלמה ומדויקת, והוא עושה תמיד את רצון קונו ללא סטייה. אולם דווקא משום כך אין לו רצון עצמאי; כל מציאותו היא ביטוי לרצון ה'. השליח והמשלח נשארים שתי מציאויות נפרדות - האחד מבצע את רצון חברו, אך אינו מגלה בכך בחירה אישית.

הוא רוצה את מה שה' רוצה, לא מפני שאין בידו אפשרות אחרת, אלא מפני שזהו רצונו העמוק

הרב חננאל עמי ישראל זייני - ראש המכון התורני

הרמ"א (שו"ע או"ח סימן תר"ו ס"א): "והמחל לא יהיה אכזרי מלמחול, אם לא שמכוון לטובת המבקש מחילה". ואעפ"כ מציין הרמ"א שם שמי שהפיץ שקרים על חברו, הנפגע אינו חייב למחול.

שאלה:

שלום הרב, האם מותר לעשות 'על האש' בראש השנה?

תשובה:

במסכת ביצה, המסכת העוסקת בדיני יום טוב, ישנם קטעים לא קצרים המתייחסים לצליית בשר ביום טוב. ולא הבחינו חז"ל בין ראש השנה ליום טוב אחר. ולכן מעיקר הדין אין איסור, כמובן על פי פרטי ההלכות בעניין זה, אלא אם הוא חל להיות בשבת.

אלא שנחלקו הגאונים. יש מהם שכתבו (רבינו המרדכי יומא תשכ"ג בשם הגאונים) שמצוה להתענות בראש השנה "ושכתבתם שאנו מחללין את השבת וראש השנה, שאנו מתענין בראש השנה ובשבת שבין ראש השנה ליום הכיפורים - ולואי שכל ישראל יכולין לעשות כן".

לעומתם, פסקו רוב חכמי ישראל, שאין להתענות: "ובשם רב יהודאי גאון זצ"ל מצאתי אסור להתענות בשני ימים טובים של ראש השנה משום שקרוי חג כשאר ימים טובים ... ורס"ג זצ"ל כתב ... ובראש השנה אסור להתענות בין מדברי תורה ובין מדברי קבלה בין מן הבריייתא בין מן התלמוד" (שבלי הלקט סדר ראש השנה סימן רפ"ד).

ואמנם ההלכה למעשה היא שאין לצום בראש השנה, אבל רוב קהילות ישראל נהגו להעביר מחצית היום בתפילה בבית הכנסת, כמפורש ברמ"א (סימן תקפ"ד ס"א), ויש שאף מקפידים להיות בתענית עד חצות (ב"ח סימן רפ"ח, שו"ת שמש ומגן ח"ג סימן נ"ז ועוד), מפני מעמדו המיוחד של יום זה (ר"ה ל"ב: ושו"ע שם). ומפני זה, נמנעים מלעשות 'על האש' בראש השנה, מפני האווירה העלולה להיווצר סביב העל האש'.

אבל פרסום החטאים שבין אדם לחברו נדרש כדי שהתשובה תהיה תשובה מלאה. ובאר רבי יוסף קארו (כס"מ שם), שהרמב"ם פסק כשתי הדעות, שהרי כתב הרמב"ם: "אבל בעבירות שבין אדם למקום אינו צריך לפרסם עצמו ועזות פנים היא לו אם גילם", זאת אומרת, שאם היו כבר מגולים - אין להסתיר, אע"פ שאין ליזום את הפרסום, מצד חילול השם ביחס לאנשים שאולי לא ידעו עד עכשיו. ופשט דברי חז"ל הוא שאין מחלוקת בין שני ההסברים, ושניהם הלכה. ולכן, בעל תשובה הרוצה לחזק אנשים - ישאל רב מה מותר ומה נכון לומר. אך מי שחטא לחברו, אינו יכול להסתיר זאת. אלא שהשאלה מתעוררת לגבי דברים שהחוטא חושש שאם יפרט את הכל - המצב יחמיר, והנפגע עלול שלא לסלוח. כגון במקרה שסיפר עליו לשון הרע, או חמור מכך: הוציא עליו שם רע, והנפגע אינו יודע כלל מהעניין.

אולם, בדיוק לשם כך אמרו חז"ל (יומא פ"ז). וכך פסק הרמב"ם (שם פ"ה ה"ט): "עבירות שבין אדם לחבירו כגון החובל את חבירו או המקלל חבירו או גוזלו וכיוצא בהן אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחבירו מה שהוא חייב לו וירצהו. אף על פי שהחזיר לו ממון שהוא חייב לו. צריך לרצותו ולשאול ממנו שימחול לו. אפילו לא הקניט את חבירו אלא בדברים צריך לפייסו ולפגע בו (=ולפגוש אותו) עד שימחול לו. לא רצה חבירו למחול לו מביא לו שורה של שלשה בני אדם מריעיו ופוגעין בו ומבקשין ממנו, לא נתרצה להן מביא לו שניה ושלישית לא רצה מניחו והולך לו וזה שלא מחל הוא החוטא. ואם היה רבו הולך ובא אפילו אלף פעמים עד שימחול לו". בקשת המחילה לעיני אחרים נועדה להביא את החוטא לתשובה גמורה, ומתוך כך, סביר להניח שגם הנפגע יהיה מוכן למחול. בדיוק כפי שמי שמשמיץ אדם באינטרנט או בעיתון, מצופה ממנו לפרסם מודעת התנצלות, לפחות באותו סדר הגודל של הפרסום.

אולם, חשוב להזכיר בהקשר זה את דברי

שאלה:

שלום הרב, יש לי שתי שאלות: א. מי שמבקש סליחה מחברו, האם חייב לפרט לו את מה שעשה לו? ב. האם בעל תשובה שרוצה לחזק אנשים, יכול לספר להם את מה שעשה בעבר ואיך הוא התגבר?

תשובה:

במסכת יומא (פ"ו:) מסופר על האמורא רב שהראה שיש לכאורה סתירה בין שני פסוקים: בתהלים (ל"ב, א') כתוב: "אֶשְׁרֵי נְשׁוּי פֶשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה", אך במשלי (כ"ח, י"ג) כתוב: "מִכְסֵּה פֶשַׁעוֹ לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יִרְחָם". אם כן, עלינו לשאול: האם יש לשאוף לכך שהחטאים יהיו מכוסים ולכן יש להסתיר אותם; או שיש להודות על החטאים ולא לנסות להסתיר? ועל כך ענה רב, שאין זו סתירה: כאשר החטא ידוע ומפורסם עדיף להודות ולהתחרט ולא לנסות להסתיר. אך כאשר החטא אינו ידוע - יש להסתיר אותו. בהמשך נותנים חז"ל הסבר אחר: "רב זוטר בר טוביה אמר רב נחמן: כאן - בעבירות שבין אדם לחבירו, כאן - בעבירות שבין אדם למקום". עבירות שבין אדם למקום יש להסתיר, אך עבירות שבין אדם לחבירו יש לפרסם.

לכך התייחס הרמב"ם וכתב (הלכות תשובה פ"ב ה"ה): "ושבח גדול לשב שיתודה ברבים ויודיע פשעיו להם ומגלה עבירות שבינו לבין חבירו לאחרים ואומר להם אמנם חטאתי לפלוני ועשיתי לו כך וכך והריני היום שב ומתנחם, וכל המתגאה ואינו מודיע אלא מכסה פשעיו אין תשובתו גמורה ... במה דברים אמורים בעבירות שבין אדם לחבירו אבל בעבירות שבין אדם למקום אינו צריך לפרסם עצמו ועזות פנים היא לו אם גילם, אלא שב לפני האל-ל ברוך הוא ... וטובה היא לו שלא נתגלה עונו". כלומר, פרסום החטאים שבין האדם למקום, הם אסורים ומהווים עזות פנים, כי האדם מצהיר ברבים שעבר במזיד על דבר ה' (כמבואר בברכות ל"ד:).

חדשות הישיבה

מסיבת סוף שנה

תלמידי הישיבה ציינו את סיומה של שנה משמעותית ומלאה בשמחה של מצווה וסיימו מסכת שבת, אותה למדו בסדר בקיאות במהלך השנה. בנוסף, תלמידנו היקר איתן סגל שנפצע קשה בלחימה בעזה סיפר את סיפורו האישי והשיקום בו הוא מתקדם ברוק ה', והודה לה' על הנס אשר נמלכו!

יום העיון השנתי לבוגרי הישיבה

כחידו שנה, קיימנו בישיבה יום עיון לבוגרים עם שיצורים שונים מרבני הישיבה, שיחה של שמעון אור, דודו של החטוף לשעבר אבינתן אור, שמחנו להיפגש, לשתי חוויות, להתעדכן ולשמור על קשר. נפגש בשנה הבאה!

כנס לבנות ולהיבנות

הישיבה קיימה את הכנס השנתי "לבנות ולהיבנות" סביב נושא המקדש, השנה עסק הכנס במצוות פרה אדומה. במהלך הכנס שמעו המשתתפים שיחה מרתקת מפי הרב עצריה אריאל בנושא והתחברו למצווה המיוחדת שאנו כה מצפים לשובה יחד עם בניין בית מקדשנו.

עורך ראשי: יהונתן רביבו 058-632-4642 | לפרסומים והקדשות בעלון: 050-446-5711

נא לשמור על קדושת הגיליון כל הזכויות שמורות
לישיבת "אור וישועה" חיפה